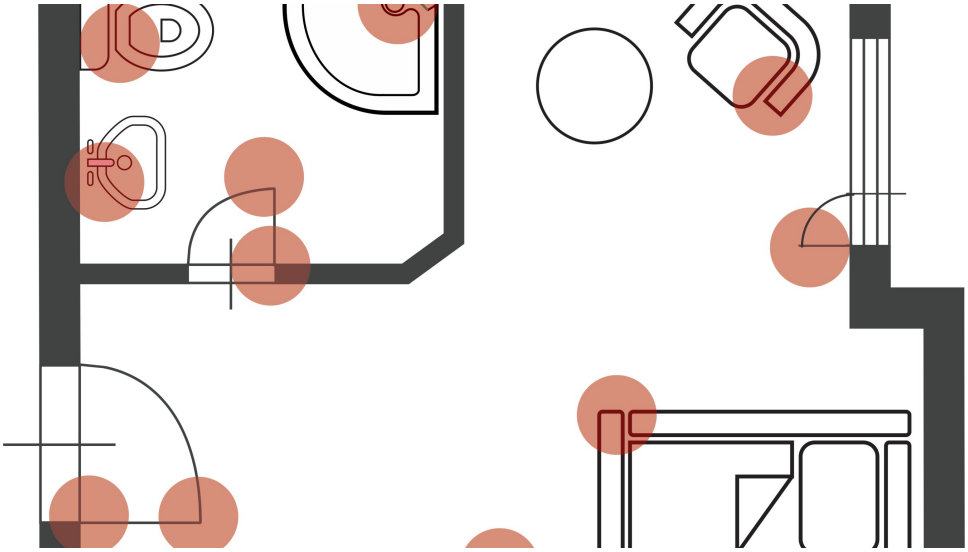
Enkle tiltak kan redde liv

Ukom

FESTEPUNKTER PÅ PASIENTROM I PSYKISK HELSEVERN

Enkle tiltak kan redde liv

Publisert 7. juni 2021

ISBN 978-82-8465-013-5

Enkle tiltak kan redde liv

Det er store variasjoner i løsninger sykehusene har valgt. Bygningsalder i seg selv trenger ikke være avgjørende for praktiske løsninger eller den standard man har på pasientrommene. Det er heller ikke alltid slik at de tryggeste løsningene er de dyreste.

Flere av festepunktene i hendelsene Ukom undersøkte, var ikke kjent for helsepersonellet før hendelsen. Dersom vi skal redusere risikoen knyttet til festepunkter, må vi ha kunnskap som setter oss i stand til å oppdage disse punktene.

> *Kontaktpersonen for det ene varselet påpekte at helsepersonell ikke har tid og kompetanse til å "forske på" trygge løsninger. Vi ble spurt om det var mulig å si mer konkret hva som må gjøres for å bedre sikkerheten.*

Festepunkt kan være vanskelig å oppdage

Noen av bildene Ukom har mottatt, viser utrygge festepunkter i pasientrom. Noen punkter kan være fra en tid hvor kunnskapen om festepunkter var begrenset og trygge løsninger ikke var tilgjengelig. I andre tilfeller har nye festepunkter kommet til når pasientrommene ble renoverte. Men også nybygde institusjoner kan ha utfordringer.

Baderom

Pasientenes baderom kan være vanskelig å få helt trygge. Flere bilder viste dusjer med utstikkende betjeningskran eller eksponert røropplegg. Vi så frittstående blandebatterier på håndvasker og forskjellige typer skruer som pasientene kan løsne. Også noe så enkelt som en skyvedørring kan innebære risiko.

Dusjarmatur

Dusj; vannrør

Skyvedør

Vannkran, vask

Sengerom

I pasientenes sengerom kan det være mange risikofylte festepunkter som er lett å overse. Mange institusjoner har vanlige sykehussenger på pasientrommene. Slike senger har ofte en mekanisme for å heve og senke sengen. Slike senger medfører flere utfordringer for pasientenes sikkerhet. Andre institusjoner har valgt løse senger med rammemadrass. Disse kan settes på høykant hvor både sengeben og sengens underside vil utgjøre en risiko.

På sengerom er det også forskjellige typer stoler. Vi så flere stoler med rørsystemer og andre festepunkt. Radiatorer er i noen tilfeller ikke tilstrekkelig sikret.

Radiator

Hevemekanisme på seng

Stålramme

Sengeben

Løsninger for sikkerhet og verdighet

Sikkerhetsarbeid trenger ikke å gå på bekostning av trivsel og verdighet.

I det psykiske helsevernet blir ofte dorullholdere og knagger fjernet av hensyn til sikkerheten. Dorullen, håndkle og klesplagg blir da liggende på gulvet. Dette er ikke en verdig løsning.

I denne rapporten bruker vi begrepet verdig design om utforming som:

- er brukervennlig
- dekker pasientens behov
- reduserer institusjonspreg
- virker beroligende eller terapeutisk

- ivaretar pasientens personlige integritet og mulighet til å bestemme over seg selv.

Sykehuset Levanger HF har montert holder for doruller som gir etter ved belastning. De har også satt opp knagger av kunststoff som gir etter ved belastning.

Foto: Jostein Paul Årøen, Sykehuset Levanger HF

Foto: Jostein Paul Årøen, Sykehuset Levanger HF

De har benyttet sikkerhetsskruer for monteringen, slik at skruene bare kan løsnes med egnet verktøy. Stjerneskruer kan løsnes slik at det oppstår et festepunkt.

I stedet for frittstående vannkran på håndvasken, kan kranen bygges inn.

Bilde fra robusthetsmatrisen; Sykehusbygg HF

Foto: Jostein Paul Årøen Lein, Sykehus Levanger HF

De fleste nye institusjoner for psykisk helsevern monterer dørhåndtak med antiligatur-design som er vinklet nedover. Vi har mottatt flere bilder som viser dette. Her er eksempler på dørhåndtak og seng fra Lovisenberg Diakonale Sykehus.

Erlend Modal, Lovisenberg Diakonale Sykehus

Erlend Modal, Lovisenberg Diakonale Sykehus

Sykehusbygg HF har laget en robusthetsmatrise

Sykehusbygg HF er et interregionalt helseforetak som deltar i byggeprosessen for alle nybygg i helseforetakene. Foretaket påtar seg også oppgaver knyttet til ombygginger og tilpasninger i eksisterende bygg.

Sykehusbygg har i flere år anbefalt sin robusthetsmatrise til slike prosjekter. Robusthetsmatrisen gir veiledning om bygg og byggtekniske løsninger for psykisk helsevern og rus. Sykehusbygg HF har informert oss om at de nå skal lage en veileder for bygningsmessig pasientsikkerhet.

Sykehusbygg HF kan være en viktig rådgivningsinstans. Det pågår en stadig utvikling av nye og tryggere løsninger. Sykehusbygg HF forsøker å unngå at det oppstår festepunkter ved prosjektering av nybygg. Foretaket har god kompetanse som videreutvikles gjennom hvert nytt byggeprosjekt de er involvert i.

Sykehusbygg har laget en robusthetsmatrise for bygg for psykisk helse og rus.

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924